

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Andra Kammaren. N:o 16.

Lördagen den 3 Mars.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 24 nästlidne Februari förda protokoll.

§ 2.

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehaft och godkänt den i första punkten af Stats-Utskottets memorial N:o 25 föreslagna voteringsproposition, så anställes nu, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning enligt samma voteringsproposition, hvilken var så lydande:

Den, som vill, att revisorernes ifrågavarande framställning samt Herrar Christen Assarssons, A. Anderssons och P. Engmans motion ej för närvarande må till någon vidare åtgärd föranleda, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att, med bifall till den af Herr Christen Assarsson med flere väckta motion, bibliotekarie- och vice värdsbefattningarne i riksdagshuset skola sammanslås och förenas i en persons hand och att denne må få till bostad begagna den af nuvarande vice värden innehafvande våning i Riksdagens hus, samt att de af bibliotekarien nu begagnade rum skola användas till bibliotekets utvidgning.

Efter det voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jem-

väl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn-
ning, och utföll omröstningen med 63 Ja och 108 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, en-
ligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-
maren samtidigt anställd, hade utfallit med ... 79 Ja och 19 Nej,
hvidan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster, eller ... 63 Ja och 108 Nej,
sammanräkningen visar ... 142 Ja och 127 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt
i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

§ 3.

*Angående
skatt för
hundar.*

Skedde föredragning af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 5,
i anledning af väckt motion om ändring af § 1 i Kongl. kungörelsen
den 12 Juli 1861 angående skatt för hundar.

Utskottet, som i förevarande betänkande yttrat sig öfver Herr
E. Clairfelts inom Andra Kammaren afgifna motion N:o 28, hade i
anledning af samma motion hemställt

uti punkten 1:

“att det belopp, hvartill den i ofvan åberopade Kongl. kungörel-
sen den 12 Juli 1861 omförmälda årliga skatt för hund *högst* må
uppgå, varder af Riksdagen förhöjdt till 15 kronor.“

Herr Ehrenborg anförde: Jag tycker, att det här förslaget är
ganska bra, och tror, att man har skäl hembära den ärade motio-
nären tack derför, att han bragt hundfrågan å bane. Jag gissar, att
detta skett hufvudsakligen med anledning af den förfärliga epidemi,
som under sistlidne år grasserade i Danmark, ehuru den, underbart
och lyckligt nog, icke spridde sig öfver till oss. Jag skulle dock
hafva önskat, att motionären hade gått något längre i sitt förslag,
eller att, då motionären icke dertill funnit skäl, Bevillnings-Utskottet,
med den motionsrätt det eger, tagit steget längre ut. Skulle vi få
höra en läkare på grund af egen erfarenhet beskrifva ett enda af de
förskräckliga fall, då menniskan råkat ut för den sjukdom, som för-
anledes af det gift, hvilket endast och allenast hos hunden ursprung-
ligen finnes, och om vi derjemte, såsom förhållandet är med mig,
skulle af läkare få höra, huru en eller annan af dessa små älskeliga
“rackor“ användes till ändamål af sådan beskaffenhet, att de icke kunna,
allraminst här, omnämnas, samt om vi slutligen erinra oss de mång-
faldiga olägenheter, hvilka detta öfverflödiga sällskap för oss medför,
isynerhet i städerna, t. ex. de täta spåren efter dem på gångbanorna,
hvilket är lika oförenligt med snygghetens fordringar, som det för-
skräckliga tjutet eller skällandet är tillfredsställande för våra öron, eller

*Angående
skatt för
hundar.
(Forts.)*

deras familjefester på allmänna platser kunna anses öfverensstämmande med anständighetens fordringar; så tror jag, att allt detta sammanlagdt, och i synnerhet de för menniskan gräsliga följderna af sjukdomen rabies, skulle vara tillräckligt att bibringa oss den uppfattningen, att några mera restriktiva åtgärder böra vidtagas mot den del af hundsläktet, som icke kan anses ega någon för menniskan nyttig lefnadsuppgift. Jag skulle derföre anse ett förslag mycket tänkvärdt, som innehölle en hemställan om beslutande af en obligatorisk statsbevillning på hundar af t. ex. 10 kronor, samt önska att dermed förbundnes en underdånig skrifvelse, att Kongl. Maj:t täcktes taga det beskattade hundsläktet under sin nådiga kontroll. Denna kontroll kunde, bland annat, lämpligen utöfvas derigenom, att de beskattade hundarne förseddes med oskadliga officiela munkorgar, som icke vore af beskaffenhet att nedsätta deras lynne, och som de vissa månader om året, nemligen Juni—Oktober, borde bära, utan att deraf på något sätt hindras att ogeneradt äta, dricka och skälla. Härigenom skulle, föreställer jag mig, antalet af de hundar, som endast hafva till ändamål att roa, ganska betydligt nedgå. Hvad de nyttiga hundarne angår, är jag deremot öfvertygad om, att ingen, som för nytans skull vill hafva en hund, skall sky en sådan skatt, jägaren skulle gerna betala dessa tio kronor för sin jagthund, skeppsredaren och sjökaptenen för sin vakthund och de större jordbrukarne för sina vallhundar, som ju alla inbespara sina egare många dagsverken.

Hvad slutligen angår den angenäma, med intelligens begåfvade sällskapshunden, så hyser jag icke något medlidande med den, som får betala skatt för en sådan hund. Någon fara för att det finare hundsläktet skall dö ut, förefinnes dessutom helt visst icke, så länge personer finnas, som hafva lust och råd att betala 10 kronor i skatt för en dylik älsklig sällskapshund.

Jag har anført detta, icke för att yrka förändring i Utskottets förslag, utan derföre att jag har den djerfva inbillningen att, sedan nu dessa ord inkommit i Kammarrens protokoll, det ju kan vara möjligt att någon med starkare helse och större förhoppning än jag, att återkomma hit till nästa Riksdag, ånyo skall upptaga frågan och närmare formulera ett lätt utförbart och mera verksamt förslag i ämnet.

Jag har för tillfället icke vidare att tillägga än att rekommendera hundarne till representationens fortfarande uppmärksamhet, samt yrkar bifall till Utskottets förslag, som ju alltid är bättre än intet.

Herr Löwenhielm: Så väl motionären som Utskottet hafva anmärkt, att det hufvudsakligen är i städerna som ett större antal onyttiga hundar underhållas, och jag skulle kunna medgifva att i Stockholm och åtskilliga andra af rikets större städer den nu gällande författningen angående hundskatt icke inverkar tillräckligt korrigrande mot detta missförhållande. Ser man åter på förhållandena i de mindre städerna och på landsbygden, så är förhållandet helt annorlunda. Om man besinnar, att på landsbygden finnas flera slag af hundar, hvilka icke kunna undvaras, såsom vallhunden, jagthunden och gårdvaren, och om man tillika tager hänsyn till den omständigheten att

*Angående
skatt för
hundar.
(Forts.)*

hundar genom det skydd de lemna emot våldsverkare, äro verksamma medlemmar af den eljest ganska fåtaliga landtpolisen, så måste man väl medgifva, att hundar å landsbygden äro att anse såsom nyttiga husdjur och för så vidt en ändring i lagstiftningen i afseende å hundskatten anses nödig, bör man förr komma till det resultat, att hundar på landet icke böra beskattas, än att, såsom nu är föreslaget, åsätta dem en skatt, som för hvarje hund motsvarar bevillningen enligt andra artikeln för jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde af icke mindre än 30,000 kronor. Häremot torde man invända, att det står hvarje kommun fritt att bestämma hundskatten huru låg som helst. Men om man besinnar, huru härvid vanligen tillgår, skall man finna, att det merendels är flertalet af röstegande, hvilka sjelfva icke hålla sig någon hund, som bestämma med huru högt belopp hundskatten skall utgöras, utan att hundegarne, som stanna i minoriteten, förmå att göra sin åsigt gällande. För öfrigt torde erfarenheten hafva visat, att hundskatt inom en kommun icke alltid införes derföre att antalet hundar är för stort, utan ofta nog derföre att inom kommunen behof förefinnas, till hvilkas fyllande man icke vill på annat sätt anslå medel. Det finnes till exempel inom kommunen en skarpskytteförening eller någon inrättning för ett eller annat mer eller mindre nyttigt eller välgörande ändamål, som man vill befrämja, och de röstegande, som icke hålla hund, tvinga då kommunens hundegare att betala hundskatt. Att man i sådant hänseende ofta går ganska hänsynslöst till väga, är temligen bekant och jag vill i sådant hänseende nämna att i en viss mindre stad, hvarest hundarnes antal antagligen icke är särdeles stort, hundskatt blifvit införd och uppbäres af några få personer, som bildat bolag för uppförande af ett teaterhus i staden.

På grund af hvad jag nu anfört, hemställer jag om återremiss i det syfte att "derest det icke må anses lämpligt att den ifrågasatta förhöjda skatten å hundar tillämpas endast i de större städerna, frågan om skattens höjande öfver fem kronor, der sådant ifrågasättes, må prövas och bestämmas af landsting eller annan lämplig myndighet". Jag anhåller vördsamt hos Herr Talmannen om proposition på detta mitt yrkande.

Herr Torpadie: Jag ber att till den kraft och verkan det kan hafva få förorda bifall till Utskottets betänkande i denna punkt. Det torde vara ostridigt att penningvärdet sedan år 1861, då hundskatten först hos oss infördes, fallit betydligt. Till följd häraf synes icke något annat vara att göra än att, såsom Utskottet föreslagit, höja hundskatten till högst 15 kronor, detta så mycket heldre som Utskottet sjelft uttryckligen erinrar, "att det ju alltid står vederbörande kommuner fritt att bestämma ej blott om någon hundskatt skall utgöras, utan äfven huruvida den endast för vissa särskilda slag af hundar bör utgå". Det är min fulla öfvertygelse, att det icke blott i stora utan ock i mindre städer finnas många hundar, som göra ganska tvifvelaktig nytta, men deremot ganska bestämd skada. Jag vill icke, i likhet med den förste talaren, uppehålla mig vid det för sedligheten sårande i åtskilliga scener från hundarnes sida, som man ofta nödgas

Angående
skatt för
hundar.
(Forts.)

bevittna på gator och offentliga platser, icke heller vid det obehagliga skräll och tjut, som nattetid ofta störer vår sömna, utan i stället endast påpeka det, lindrigast sagdt, besynnerliga deruti, att, sedan 1868 års ordningsstadga för rikets städer utkom, jag icke kan, om det skulle roa mig, dressera ett djur af flera till sin natur ganska fromsinta slag för att följa mig på gatan, men deremot, enligt samma ordningsstadga, är oförhindrad att låta mig åtföljas af eller eljest släppa ut ilska hundar, som kunna ofreda snart sagdt hvem som helst.

Man bör icke heller lemna oanmärkt, att sedan ett par år hundfrågan — om jag får begagna detta uttryck — inkommit i ett nytt skede, nemligen efter utfarandet af författningen, angående åtgärder till förekommande af kreaturssjukdomars införande och spridning inom riket. Denna förordning, som i fråga om kreaturssjukdomar i allmänhet innehåller ganska stränga och allvarsamma föreskrifter, är deremot i afseende på rabies canina så mild, att vederbörande auktoriteter, sedan sådan sjukdom yppat sig, icke ega mellankomma förr än, såsom orden lyda, *flera* fall inom en kommun förefallit. Om nu ordet "flera" här, liksom språkbruket i allmänhet bjuder, skall betyda minst *tre*, så följer deraf, att *tre* med rabies canina behäftade hundkreatur få stryka omkring, innan vederbörande ega rätt att till förekommande af sjukdomens spridning företaga någon kraftigare åtgärd. Måhända har jag misstagit mig i denna tolkning af förordningen; men sådan har emellertid min uppfattning i frågan hittills varit.

Den ärade talare, som hade ordet näst före mig, nämnde, att hundarne göra polistjenst på landet. Det må i viss mån vara sant; men jag vågar dock påstå, att detta är en polistjenst af ganska farlig beskaffenhet. Ty har man att göra med en förnuftig varelse, så kan man, om man blifvit oskyldigt attackerad, försvara sig; men skulle jag råka ut för en vildsint hund, som tagit miste om min person och anser mig vara en brottsling, kan jag få ganska svårt för att reda mig. Jag talar i det fallet af egen erfarenhet; det hände mig nemligen vid ett tillfälle vintertiden, då jag från en embetsresa var stadd på återvägen till mitt hem, att jag blef ofredad af en hund, som tillhörde en egendomsegare, hvilken hund var så vildsint, att han hoppade upp i min släda.

Jag upprepar ännu en gång, att, om här vore fråga om att absolut bestämma den skatt, som hvarje inom kommunen boende person, hvilken eger eller innehar hund, skall för hvarje sådant djur erlägga, till femton kronor, jag icke skulle våga yrka bifall till ett sådant förslag. Då meningen emellertid endast är att bestämma denna skatt till *högst* femton kronor, med bibehållen rätt för kommunerna ej blott att besluta, huruvida för hundar eller särskilda slag af dem skatt bör utgöras, utan äfven att intill förenämnda maximum bestämma skattens belopp, så kan jag för min del icke se ringaste våda i att bifalla hvad Utskottet i nu föredragna punkten föreslagit. Jag vet visserligen, att man derigenom icke utrotar hundarne, men jag tror dock, att åtgärder i denna riktning äro mycket nyttiga, då derigenom faran för en af de ohyggligaste sjukdomar, menskligheten känner, i någon mån minskas.

Jag yrkar således bifall till Utskottets förslag.

Angående
skatt för
hundar.
(Forts.)

Herr Clairfelt: Då jag nedskref ifrågavarande motion — der- till föranledd af de klagomål jag hört både inom den stad jag representerar och i flera andra af rikets städer öfver, huru antalet hundar är från år tillväxt, hvartill orsaken ansåges ligga hufvudsakligast i den omständigheten, att nuvarande skatt å hundar, i följd af penningens fallande värde sedan år 1861, då denna skatt först påbjöds, numera så litet betydde — vågade jag icke gå så långt, som den förste ärade talaren antydde, just derföre att, om jag tagit steget fullt ut, jag med skäl kunnat mot ett sådant förslag vänta de anmärkingar, som nu blifvit af den andre talaren i ordningen framställda, och sålunda befara, att motionen i denna Kammare skulle rönt ett motstånd, som jag hoppas den nu icke skall erfaras.

Den omständigheten, att det ligger i kommunernas hand att bestämma både om och till hvilket belopp under maximum hundskatt skall utgöras, anser jag innebära tillräckligt skydd för de nyttiga hundarterna, såsom jagthunden, vallhunden och gårdvaren. För dem är man på landet lika intresserad. Någon fara för att de skola blifva för högt beskattade, förefinnes således icke. Det korrektiv, jag vill vinna, afser icke heller landet utan städerna, der mängden af onyttiga hundar under de senare åren tillväxt i oroväckande grad. På landet har, efter hvad jag tror, hundskatten hittills i allmänhet icke blifvit satt öfver tre kronor. Jag är också öfvertygad, att landtkommunerna ej heller skola hädanefter, der behofvet icke påkallar det, höja den utöfver detta belopp. Å andra sidan hoppas jag dock att landsbygdens representanter icke skola vilja lägga hinder i vägen för städerna att ordna dessa förhållanden medelst införande af skarpare skattebestämmelser, än dem som för närvarande gälla. Ty med så lågt maximum för hundskatten som fem kronor, har det visat sig, att snart sagdt hvarje käring och hvarje bakgatuinnevänare håller sig hund, ett förhållande som för städerna medför större olägenheter, än man kan tro.

Jag anhåller vördsamt om bifall till den föredragna punkten.

Herr Samuel Johnson: Jag har begärt ordet för att upplysa Herr Löwenhielm derom, att i förhållande till folkmängden öfverflödiga och onyttiga hundar förekomma lika mycket i landsorten som i städerna — åtminstone är förhållandet så i min ort. Jag skulle derföre hafva önskat, att motionären hade tagit steget ut ända derhän att föreslå hundskatten till *minst* fem och högst femton kronor. Om Herr Löwenhielm hade framställt sin begäran om återremiss i det syftet, så skulle jag gerna förenat mig med honom. Men då så icke skett och då något sådant förslag icke heller finnes uttryckt i motionen, samt en återremiss i den ritningen sålunda till ingenting skulle tjena, kan jag icke annat än yrka bifall till motionen, om icke för annat, så för att åtminstone i någon mån söka förekomma faran för resande att få sina hästar skrämda på landsvägen af dessa smårackor, något som både ofta har händt och sannolikt äfven kommer att hända.

Herr Per Erik Andersson: Jag afstår från ordet och inskränker mig till att instämma i Herr Löwenhielms yrkande om återremiss.

Herr Hjelm: Jag vill ingalunda försöka att lägga några hinder i vägen för städerna att efter behag ordna sina inre angelägenheter äfven när det afser "hyndor", men jag kan ej underlåta att fästa uppmärksamheten derpå, att åtminstone för vissa trakter på landet hunden icke är ett så alldeles betydelselöst och onyttigt djur, som man här vill göra den till. I det afseendet vill jag endast omnämna huru som hunden skaffar oss norrländingar ett väl behöfligt, dyrbart och nödigt pelsverk och att det finnes i landet en hel nomadbefolkning nemligen lapparne, som icke kan existera utan hunden. Här har med tonvigt framhållits, att kommunerna skulle ega bestämma om och öfver skatten, men med våra nu varande kommunala förhållanden och ordnandet af kommunernas angelägenheter beror det icke på det stora flertalet i kommunen, alldenstund våra kommunalförfattningar på många ställen lägga makten i händerna på en eller några få personer och det har redan af en föregående talare blifvit påvisadt huru sådana kommundiktatorer kunna hafva intresse af att föreskrifva en hög hundskatt. Vore förhållandet icke så, skulle jag gerna gå in på det nu föreliggande förslaget. Nu måste jag med afseende på närvarande, påvisade förhållanden, lika med Herr Löwenhielm, påyrka punktens återremiss till Utskottet, på det bestämmelserna för land och stad må blifva olika.

*Angående
skatt för
hundor.
(Forts.)*

Herr Per Nilsson i Espö: Herr Talman! Då här icke är fråga om annat än att höja maximum å skatten på hundar, kan jag icke annat än yrka bifall till förslaget. Hade det deremot varit fråga om en sådan ändring i hundskatte-förordningen, att något intrång derigenom gjorts i kommunens sjelfbeskattningsrätt genom att fastställa ett bestämdt minimum för nämnda skatt, skulle jag icke hafva understödt en sådan framställning.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen propositioner, i enlighet med de meningar som förekommit, dels på bifall och dels på återremiss, samt fann svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Votering blef likväl begärd och företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd, så lydande omröstningsproposition.

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 1:sta punkten af utlåtandet N:o 5,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren till Utskottet återförvisat punkten.

Vid röstsedlarnes sammanräkning befanns, att 108 ledamöter

Angående
skatt för
hundor.
(Forts.)

röstat Ja mot 43, som röstat Nej; i följd hvaraf Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

Punkten 2:

Blef jemväl bifallen.

§ 4.

Angående
anteckning i
kyrkoböckerna
om insättningar
i lifränte-
och kapital-
försäkrings-
anstalt.

Förekom till behandling Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 6 (i samlingen N:o 8) i anledning af väckt motion angående anteckning i kyrkoböckerna om insättningar i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalt.

Uti berörda af Herr *Sam. Johnson* afgifna motion (N:o 9) var föreslaget:

“det Riksdagen måtte för sin del besluta och Kongl. Maj:ts pröfning underställa en lag af innehåll att,

enär inför vederbörande prestman behörigen styrkes, att belopp blifvit i och för någons framtida understöd i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalt insatt, anteckning så väl om det insatta beloppets storlek, som om dagen för dess insättande skall i kyrkoböckerna göras samt förhållandet sedermera alltid uti de af presterskapet utfärdade betyg anmärkas“.

Utskottet hade hemställt,

att förevarande motion icke måtte någon åtgärd föranleda;

varande vid utlåtandet fogad en reservation af Herr *Granlund*, med hvilken Herr *Mejenqvist* instämt, och som för sin del föreslagit,

“att Riksdagen måtte i underdänig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utfärda lämpliga och till ändamålet vinnande erforderliga föreskrifter“.

I anledning af Utskottets hemställan yttrade motionären

Herr *Sam. Johnson*: Tacksam för Utskottets erkännande deraf, att syftet med min motion är godt, kan jag dock naturligtvis icke vara belåten med det resultat, hvartill Utskottet kommit. I motiveringen till sitt afstyrkande af mitt förslag säger Utskottet “att någon erfarenhet utaf behofvet af den föreslagna åtgärden ännu icke vunnits eller kunnat vinnas.“ Ja, detta kan visserligen vara till viss grad sannt. Dock har i detta afseende redan missförhållanden uppstått, hvilka jag anser att man bör genom lagstiftning söka förekomma. Sålunda hafva t. ex. i min hemort föräldrar för sina barn gjort insättningar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt. Men efter föräldrar- nes död, någon tid efter insättningen, kunde motböckerna icke åter-

finnas. Något laga bevis på insättningen stod sålunda icke vidare att erhålla. Sådant kan också inträffa hädanefter.

Man har gjort den invändning, att presterskapet icke skulle vilja åtaga sig att verkställa dylika anteckningar, emedan det derigenom skulle blifva för mycket öfverhopadt af göromål. Jag tror likväl, om jag rätt känner det svenska presterskapet, att det icke skall undandraga sig detta lilla besvär. Ty här är ju icke fråga om något stort arbete, utan endast om inskrifning af en rad i kyrkoböckerna och en kort anmärkning i sedermera utfärdade prestattester om befintligheten af anteckningen i nämnda böcker. Också har presterskapet i den ort, jag tillhört, icke allenast förklarat, att det icke ansåge verkställandet af dessa anteckningar för någon stor tunga, utan till och med yttrat den önskan, att sådana anteckningar måtte komma till stånd. Pastorn i den församling, hvaraf jag är medlem, har sedan flera år tillbaka fört räkenskaperna öfver de insättningar i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som för åtskilliga barn inom församlingen blifvit gjorda. Han har äfven ansett det nyttigt och nödigt att i en framtid dylika anteckningar måtte verkställas och derföre uppmanat mig att väcka förevarande motion.

Det finnes visserligen många orter, inom hvilka man icke begagnar sig af ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna, men så är icke förhållandet inom Jönköpings län. Detta läns landsting har till insättning i dylika anstalter för fattiga barn anslagit 1,800 kronor, att fördelas mellan kommunerna i länet, under vilkor att kommunerna sjelfva tillsköte minst ett lika stort belopp, som efter fördelningen kunde på hvarje kommu belöpa. Till följd häraf har inom min hemort genom pastorns åtgöranden äfven stiftats en husbondeförening, hvilken sammanträder i Januari månad hvarje år. Ledamöterna i denna förening betala minst 25 och högst 50 öre i årsavgift, som tillägges kommunens andel af landstingets anslag. Kommunalstyrelsen insätter sedermera af dessa medel i ränte- och kapitalförsäkringsanstalter ett visst belopp för de mindre bemedlade barnen, för att derigenom i framtiden bereda barnen ett årligen utfallande understöd. Utgifterna för fattigvården komma sålunda i en framtid att till en stor del alldeles försvinna.

För min del anser jag således att, om ock de anteckningar, min motion afser, för det närvarande äro af ringa vigt, det dock för framtiden icke ligger obetydlig vigt uppå att sådana anteckningar komma till stånd.

Jag skall icke längre uppehålla Kammaren, utau yrkar bifall till Herrar Granlunds och Mejenqvists reservation, under förhoppning, att Kammaren måtte bifalla dessa reservanterns förslag.

Herr Helander: Det vore sannerligen icke underligt, om många ledamöter af Kammaren intresserat sig för den ifrågavarande motionen, då så verkligen, till en början, äfven var händelsen inom Utskottet. Annorlunda blef dock förhållandet när man hunnit närmare begrunda saken och då man skulle tillse huru förslaget skulle kunna förverkligas. Först uppstod nemligen tvökan om motionärens verkliga mening,

*Angående
anteckning i
kyrkböckerna
om insättningar
i lifränte- och
kapitalförsäkringsanstalter.*
(Forts.)

Angående
anteckning i
kyrkböckerna
om insättningar
i lifränte- och
kapitalförsäkringsanstalter.
(Forts.)

emedan hans motiv tydde på en jemförelsevis obetydlig åtgärd, afseende endast lifräntesaken, till förmån för späda fattiga barn, hvaremot sjelfva förslaget går ut på åtgärder af vida större omfång, till förmån för alla insättare och under hvarje form af insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt. Denna tvekan häfdes dock sedan motionären tillstädeskommit och förklarar, att motionen endast afsåg den enklare, eller den af mig nyss uppgifna förra åtgärden. Men då uppstod åter inom Utskottet en annan tvekan, nemligen derom huruvida, för den åtminstone mera sällsynta händelsen att för barn någon gång en s. k. lifräntebok förkommer, ett åläggande för presterskapet borde framkallas, som, om ock i sig sjelft ej synnerligt besvärligt, likväl vore det med hänsyn till det gagn detsamma kunde medföra. Visserligen kunde man antaga att, från synpunkten af kommunernas intresse, det i fattigvårdshänseende kunde vara nyttigt, om man hade kännedom om de tillgångar fattiga personer hade i en framtid att förvänta från anstalt af beskaffenhet som de nu ifrågakvarande, men svårigen kunde man inom Utskottet, vid bedömandet af motionen, enligt dess gifna tolkning, härtill taga någon hufvudsaklig hänsyn. För det gagn kommunerna kunde af saken förvänta blefve det dock mycket ofullständigt att blott få kännedom om insatser för beredande af lifränta, emedan det väl vore lika angeläget att känna när någon fattig medlem hade att förvänta ett större eller mindre kapital, för hvars erhållande insats möjligen i yngre år blifvit gjord. Detta senare åter möter svårighet derutinnan, att, när kapitalet blifvit lyftadt, anteckning äfven derom då borde i kyrkoboken göras, på det att den föregående anteckningen icke måtte blifva vilseledande. Dertill kommer att i så väl ett som i annat fall, det väl skulle blifva beroende af frivilligheten att meddela och inför presterskapet styrka att insättningar blifvit gjorda, något som näppeligen kan förväntas städe inträffa, hvarföre också, på sätt som nyss nämndes, kännedomen, trots föreskrifna anteckningar, blefve mycket ofullständig. För kommunerna kunde det ock vara af intresse att få kunskap om insättningar i sparbank, med flera dylika inrättningar; men för detta ändamål sätter man åtminstone ännu ej i fråga anteckningar i kyrkoböckerna.

Utskottet, som ansåg sig böra bedöma alla de omständigheter, hvilka med frågan kunde hafva sammanhang, tog därför jemväl i öfvervägande huruvida motionärens förslag, om det förverkligades, kunde för sjelfva lifränte- och kapitalförsäkringsanstalterna medföra något gagn, och kommunicerade sig för sådant ändamål med vederbörande i lifränteanstalten härstädes. Der erhöill man upplysning om innehållet af det i utlåtandet omförmälda Kongl. brefvet af den 17 Januari 1851, hvilket jag, i anseende till dess vidlyftighet, icke skall för Kamraren uppläsa, oaktadt jag har det här i afskrift och det är ganska upplysande i sak. Som emellertid reservanten åberopar detsamma till stöd för sin mening derom, att den åtgärd, som motionären föreslår, — och hvilken i början af anstaltens tillvaro äfven af dess styrelse framburen gaf anledning till det Kongl. brefvet — nu skulle vara vida behöfligare än då, så bör jag nämna något som visar huru härmed rätteligen sig förhåller. Det torde vara bekant, att de belopp,

som i lifränteanstalt blifvit insatta, derifrån åter utlemnas, då beloppen blifvit insatta för barn, hvilka sedermera afida inom en ålder af sex år. För den, som dör vid högre ålder än sex år, återlemnas ej det insatta kapitalet, utan att så är, att man derom vid insättnings-tillfället eller sedermera gjort förbehåll. I början af lifränteanstaltens tillvaro var det sällsynt att dylika förbehåll gjordes, hvarför styrelsen nödgades vidtaga åtgärder för att så långt möjligt var genom presterskapet söka få reda på dödsfall bland insättarne, och dymedelst erhålla visshet om de belopp, hvilka skulle ärfvas af anstalten, d. v. s. af öfriga insättare. Den för detta ändamål gjorda underdåniga ansökingen, i enahanda syfte som motionärens nu förevarande förslag, för- anledde, såsom nämndt är, nyssberörda nådiga bref af den 17 Januari 1851, genom hvilket framställningen afslogs. Sedan den tiden har förhållandet blifvit alldeles omvänt, i det att vanliga förhållandet är att vilkor om kapitalets återfående fästes vid insättningen, hvarigenom inträffat, att hvad som vid stiftelsens början utgjorde undantag, numera är regel, hvilket nya förhållande ock vållat, att styrelsen icke mera har samma intresse som förut af en framställning i motionens syfte. Då reservanten med mig deltog uti den öfverläggning som, på sätt jag nämnt, inom anstalten egde rum, förmodar jag, att han lika med mig uppfattade resultatet af densamma så, att, från synpunkten af institutionens eget intresse, man ansåg det, minst sagdt, icke vara önskvärdt om motionen bifölls.

Ett annat intresse, som icke i denna fråga bör förbises, är presterskapets. Lika med reservanten är jag öfvertygad derom, att presterskapet, oakadt det är öfverhopadt med hvarjehanda göromål, hvilka icke tillhöra dess egentliga och viktiga kall, likväl icke skulle undandraga sig en tillökning i dessa göromål, om det nya man ville pålägga detsamma befrämjade något stort och allmännyttigt ändamål. Är återigen detta icke händelsen, så som jag verkligen anser förhållandet vara med hvad som nu blifvit ifrågasatt, så må man så mycket mindre undra på, om detta nya skulle möta motstånd, som ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna icke äro statsinstitutioner, och följaktligen det ändamål, desamma hafva till sin uppgift att befrämja, icke är statens.

Åtskilligt voro ännu att i saken tillägga, men, i anseende till den sena timman på dagen, vill jag dermed icke besvara Kammaren. Dock måste jag tillägga, att den, som anser att något i motionens syfte bör åtgöras, väl ock måste klargöra för sig sjelf sättet huru detta bör ske, och, framför allt, beskaffenheten af de anteckningar, som skulle införas i kyrkoböckerna; ty, om man nu misstager sig om hurudana anteckningarne böra vara, så äfventyrar man icke blott att frågan återkommer, utan äfven att hafva onödigt besvärat många vederbörande samt kanske ock förlorat utsigten att få saken så reglerad, som sig borde. Att man nu är långt ifrån ense om hvilka anteckningar, som borde göras, visas bäst deraf, att motionären föreslår "anteckning så väl om det insatta beloppets storlek, som om dagen för dess insättande," under det att reservanten förklarar "öfverflödigt införa summan eller insättningsdagen." Således, just det som motionären

*Angående
anteckning i
kyrkböckerma-
ninsättningar
i lifränte- och
kapitalförsäkrings-
anstalter.
(Forts.)*

Ang. anteckningar i kyrkbockerna om insättningar lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter.
(Forts.)

anser vara det rätta och behöfliga, det förklarar reservanten, som önskar framgång åt motionen, vara obehöfligt. Detta allt synes mig visa att om, oaktadt hvad jag nu andragit, man verkligen åsyftar i någon form tillmötesgå motionären, försigtigast vore att icke äfventyra ett förhastadt beslut, utan afbida den bättre insigt i, och utredning af ämnet, som framtiden möjligen kan lemna.

Jag påyrkar således bifall till Utskottets utlåtande.

Herr Granlund: Såsom reservant mot Utskottets betänkande i förevarande ärende, ber jag att få yttra några ord.

Jag kan icke gilla den siste talarens åsigt att, om det skulle anses nödigt att göra anteckningar i kyrkoböckerna angående insättningar i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalterna, sådana anteckningar skulle vara lika nödvändiga i fråga om insättningar i sparbankerna. Det är nemligen en ofantlig stor skilnad mellan dessa begge slag af insättningar. Sparbanksmedlen kan man taga ut när man vill efter endast några dagars uppsägning, men insättningarna i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalterna hafva till ändamål att bereda en person ett framtida understöd, vare sig som lifränta att vid en viss ålder lyfta eller som kapital, och före den bestämda tiden får detta ej lyftas.

En mängd kommuner insätta nu af kommunens medel för en mängd fattiga barn likaså en mängd godsegare, fabrikanter och andra arbetsgifvare för sina arbetares barn, allt i den goda afsigt att bereda dem för det mesta lifränta vid 50 à 55 års ålder, de erhållna motböckerna förvaras på olika sätt af kommunalstyrelsen eller gifvarne, men sällan af sådana barns föräldrar. Under de mångfaldiga vexlingar, för hvilka människan under lifvets lopp är utsatt, huru lätt kan ej en sådan insättningsbok gå förlorad, så mycket heldre som i motboken endast införes nummer och namn, icke hemorten eller adress. Men detta är ofta alldeles otillräckligt. Ty, såsom jag i min reservation påpekat, äro ju namnen bland allmogen mer allmänna, såsom Petterson, Anderson, Larson o. s. v., när nu icke adressorten finnes motboken och då 1,000 personer kunna inom landet finnas med samma namn, huru lätt kan icke då en motbok förverkas.

Visserligen skall den åtgärd af kapital- och ränteförsäkringsanstalten vidtagas att, när förfallen lifränta ej efter flera års förlopp, jag tror 5 eller 10 år, är föreskrifven lyftas, så annonseras i Posttidningen att lyftning bör ske inom vissa år eljest kan lifräntan förloras — men huru många bland allmogen läser denna aunnons, särdeles i en officiell tidning.

Ordföranden i Utskottet har uttalat sin förundran deröfver att jag kunnat få det intryck af Kongl. Brevet den 17 Januari 1851. som jag i min reservation framhållit. Ja, jag har verkligen icke kunnat få något annat intryck, då styrelsen för Stockholms ränte- och kapitalförsäkringsanstalt ju ingått till Kongl. Maj:t med anhållan om vidtagande just af den åtgärd, hvarom här är fråga, om ock i betydligt större utsträckning. Det är sannt, att man då icke tänkte sig möjligheten af att det insatta kapitalet skulle komma att återbäras i

bändelse af barnets död. Men denna skiljaktighet var dock icke af så stor betydelse, ty lifröntan blir obetydligt större, om än insatta kapitalet föreskrifves att lyfta i händelse af dödsfall. När åtgärden hvarom nu är fråga *då* ansågs nödig, hur mycket mer nu, när dessa anstalter, särdeles Stockholms, utvecklats sin välgörande verksamhet till en knapt anad höjd.

Det motstånd, som mötte denna, af den styrelse, som grundat den nämnde lif- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm, framställda begäran, kom hufvudsakligen från det svenska presterskapet, emedan ett sådant åläggande förmodades skola för detsamma medföra allt för mycket besvär. Det kan väl också hända att så skulle varit *då*, enär anteckningarne föreslogs skola ske mycket vidlyftigare; men under den form denna anhållan nu blifvit framställd, är detta ej att befara, ty nu är endast fråga om en ganska enkel åtgärd, nemligen att, när insättning skett i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt för att bereda en person framtida understöd och motbok derom för pastor företes, skall i församlingens kyrkobok anteckning göras om motbokens nummer och namnet på den ränte- och kapitalförsäkringsanstalt, der insättningen skett. Dermed är så ofantligt litet besvär förenadt att jag är fullt öfvertygad om att detta från presterskapets sida icke nu skall möta motstånd, helst i senare tider det litet hvarstädes blifvit vanligt, att, då kommunerna sjelfva göra insättningar för sina fattiga barn i dylika anstalter, presterne varit de, som medverkat dertill, och på många ställen sker detta af och genom presterskapet. Denna omständighet är för mig så mycket mera bekant, som jag alltid lifligt intresserat mig för dylika insättningar och bland annat äfven genom lämpliga skrifter spridande sökt visa nyttan af dem. Till följd deraf har jag också sjelf flera gånger fått i uppdrag att ombesörja sådana insättningar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalter.

Då hela den föreslagna åtgärden är så enkel och dessa insättningar för beredande af framtida understöd, ja ofta underhåll, äro så i tilltagande och komma i en framtid att blifva för vårt folk af så stor betydelse i flera hänseenden, bör all möjlig kontroll åstadkommas och då det dessutom är antagligt att en underdånig skrifvelse derom till Kongl. Maj:t icke skulle onådigt upptagas, samt man för öfrigt i värsta fall ej har något annat att vedervåga än att åter från svenska presterskapet få ett bleklagdt nej till svar, anser jag att man gerna kan göra ett försök med en sådan underdånig skrifvelse, som i min reservation föreslås, och anhåller derföre om bifall till min reservation.

Herr *Mejenqvist* instämde med Herr Granlund.

Herr Lyth: Jag har icke något yrkande att framställa, utan ber endast att få nämna att jag för min del tror, att ett sådant åläggande, som reservationen afser, icke skulle för oss prester förorsaka så synnerligt stora olägenheter och besvär, så mycket mindre som vi redan förut hafva en likartad skyldighet oss pålagd. Det är nemligen presterskapet föreskrifvet att för hvarje barnhusbarn, som uttages från barnhuset i Stockholm, derom göra anteckning i kyrkoböckerna för

Ang. anteckningar i kyrkoböckerna om insättningar lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter.
(Forts.)

*Angående
anteckning i
kyrkoböckerna
om insättningar
i lifränte- och
kapitalförsäkringsanstalter.*

(Förts.)

den församling der barnets vårdare bor. Om således åliggandet för presterskapet i förevarande fall skulle, såsom reservanterne föreslagit, endast inskränka sig till att, då en insättning för ett barn inom församlingen göres å lif- och kapitalförsäkringsanstalt, i församlingens kyrkoböcker anteckna motbokens nummer och försäkringsanstaltens namn, tycker jag att hela saken är en sådan obetydlighet, att den icke ens förtjenar att tala om. Jag är också fullt öfvertygad om, att åtminstone ingen prest på landet skall hesitera ett ögonblick att underkasta sig detta lilla besvär. Jag tror dock icke, att resultatet af en sådan anteckning skulle blifva synnerligen stort. Måhända vore anteckningen till och med alldeles obehöflig af det skäl, att barnets namn äfvensom namnet på föräldrarne och den kommun dessa tillhöra den tid, då insättningen sker, redan upptagits i ränte- och kapitalförsäkringsanstaltens räkenskaper och att man således redan der har de upplysningar, som behöfvas, om sådana af en eller annan orsak skulle fordras. — Och skulle också motboken förkomma, så är det ju klart att detta icke egentligen har något att betyda, ty man kan ju genom annonser i tidningarne få densamma dödad och sedan förskaffa sig en ny. Det andra fallet, då anteckning i kyrkoboken skulle kunna behöfvas, vore, då barnet icke sjelft hade någon kännedom om att insättning för dess räkning i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalt skett. Det skulle i detta fall vara mycket gagneligt och nyttigt, om den af reservanterne föreslagna anteckningen blefve föreskrifven äfven i det fall att, om en familj inflyttar från den ort den förut tillhört — och vid ankomsten till sitt nya hem kan genom sitt inflyttningsbevis styrka sig ega penningar i och för beredande af lifränta insatta i kapital- och lifränteanstalt, så kommer denna familj att i sin nya hemort röna ett vänligare mottagande, och ingen fara är för handen att den skall komma att ligga fattigvården till last, då här familjens medlemmar blifva ålderstigna och orkeslösa.

Som jag redan nämnt, vill jag nu icke yrka bifall till reservanternes förslag. Jag har dock velat gifva till känna, att jag icke tror det vore farligt, om reservationen bifölles af Kammaren.

Härmed var öfverläggningen slutad. Efter upptagande af de yrkanden, som derunder blifvit gjorda, gaf Herr Talmannen, enligt dem, propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på afslag å samma hemställan och bifall i stället till reservanternes förslag; och förklarade Herr Talmannen sig anse den förra af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Som votering emellertid begärdes, skedde uppsättning, justering och anslag af en voteringsproposition, lydande sålunda:

Den, som bifaller hvad Andra Tillfälliga Utskottet hemställt i Ut-lätandet N:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit den af Herr Granlund afgifna, vid Utlåtandet fogade reservationen.

Angående anteckning i kyrkoböckerna om insättningar i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter.

Omröstningen försiggick i vanlig ordning och visade 64 Ja mot 53 Nej; hvadan Utskottets hemställan bifallits.

(Forts.)

§ 5.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 6;

Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 11 och 12; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtanden N:is 1—4 (i samlingen N:is 9—12.)

§ 6.

Anmälades och bordlades följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets Memorial N:o 26, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor; och

Samma Utskotts Utlåtanden:

N:o 27, angående statens jernvägsbyggnader;

N:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående afsöndring af jord från furirsbostället vid Vestgöta regemente Wedum Näregården i Skaraborgs län; samt

N:o 29, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående utbyte af fanjunkare-bostället Mölneby N:o 2 Nedre Bossgården mot frälsehemmanet Amundstorp N:o 2 Storegården i Elfsborgs län.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

Herr *Jonas Andersson* i Häckenäs under 8 dagar från och med den 8 Mars.

„ <i>Jonas Jansson</i> i Åsen	„ 14	„	„	„ 10	„
„ <i>Christen Assarsson</i>	„ 14	„	„	„ 13	„
„ <i>Jan Magnusson</i>	„ 14	„	„	„ 15	„
„ <i>S. F. Norén</i>	„ 14	„	„	„ 20	„
„ <i>Johan Erickson</i>	„ 14	„	„	„ 21	„
„ <i>J. Smedberg</i>	„ 14	„	„	„ 23	„
„ <i>Magnus Andersson</i>	„ 14	„	„	„ 26	„
„ <i>C. I. Bengtsson</i>	„ 14	„	„	„ 26	„

§ 8.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ e. m.

In fidem

Gustaf Westdahl.